

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการกำหนดความรับผิดชอบสำหรับแหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่งที่ต่างคนต่างทำละเมิด และก่อให้เกิดความเสียหายอย่างเดียวกัน จะเห็นได้ว่าประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา นั้นอาศัยแนวคิดที่แตกต่างกัน ทำให้แนวทางในการกำหนดความรับผิดชอบแตกต่างกันตามแต่ละแนวคิด กล่าวคือ แนวทางการกำหนดความรับผิดชอบสำหรับกรณีดังกล่าว ของประเทศไทย พิจารณาจากการกระทำผิด ตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกา พิจารณาจากส่วนแบ่งการตลาดเชิงธุรกิจพาณิชย์ ตามหลักส่วนแบ่งทางการตลาด ซึ่งจากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา สามารถได้บทสรุปและข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 บทสรุป

ปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันถือเป็นปัญหาที่สำคัญซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนในสังคมเป็นอย่างมาก โดยผลกระทบที่เกิดจากการกระทำผิดในคดีสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ และจากการที่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมขึ้นอย่างรวดเร็ว การพัฒนาดังกล่าวได้ส่งผลให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและปัญหาสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะในการเติบโตของภาคอุตสาหกรรม ได้ก่อให้เกิดมลพิษต่างๆ ขึ้นซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน

จากการศึกษาพบว่า การกำหนดความรับผิดชอบในคดีสิ่งแวดล้อม ต้องเผชิญปัญหาเกี่ยวกับความยากลำบากในการกำหนดความรับผิดชอบสำหรับแหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่ง กรณีที่ต่างคนต่างทำละเมิด และก่อให้เกิดความเสียหายอย่างเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อเกิดความรับผิดชอบตามหลักความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล ไม่ว่าจะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ซึ่งนำมาปรับใช้ในกรณีที่มิใช่ผู้ทำสิ่งแวดลอมและได้สร้างความเสียหายให้แก่ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นโดยทั่วไป ตาม มาตรา 437 กรณีความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมนั้นเกิดจากผู้ครอบครองหรือควบคุมยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล หรือที่เกิดจากทรัพย์สินอันตรายและ มาตรา 1337 ซึ่งปรับใช้กับเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับความเดือดร้อนเท่านั้น หรือตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 96 ที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบจากการรั่วไหล

หรือแพร่กระจายของมลพิษจากแหล่งกำเนิด และ มาตรา 97 ที่เกี่ยวกับความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐ หรือสาธารณสมบัติของแผ่นดิน แนวทางในกำหนดความรับผิดสำหรับแหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่งว่าจะพึงใช้สถานใดเพียงใดนั้น ได้นำมาตรา 438 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาปรับใช้ โดยศาลจะวินิจฉัยกำหนดความรับผิดให้ตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดของจำเลย และข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

ตาม มาตรา 438 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังกล่าวนี้ ศาลอาจวินิจฉัยให้รับผิดเท่าๆ กัน ในกรณีเป็นที่สงสัย หรืออาจแบ่งส่วนความรับผิดก็ได้แล้วแต่กรณี โดยจากการศึกษาผู้เขียนสามารถแยกข้อเท็จจริงกรณีต่างๆ ดังนี้

(1) เหตุแต่ละเหตุที่ก่อให้เกิดผลคือความเสียหายนั้นมีความสำคัญเท่าเทียมกัน กล่าวคือ หากแหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่งนั้นไม่ได้ร่วมกันกระทำละเมิด แต่การละเมิดเกิดขึ้นจากสาเหตุที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละแห่งของแหล่งกำเนิดมลพิษ ซึ่งเป็นเหตุที่โดยลำพังแล้วไม่สามารถเกิดความเสียหายได้ด้วยตัวของมันเอง แต่จากการกระทำของแหล่งกำเนิดมลพิษแต่ละแห่งเมื่อรวมกันแล้วก่อให้เกิดความเสียหายอย่างเดียวกันขึ้น ซึ่งจากการศึกษาตามความเห็นของนักวิชาการทางกฎหมาย และตามแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาได้กำหนดความรับผิดให้รับผิดเท่าๆ กัน เช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 1506/2516 และหมายเหตุท้ายคำพิพากษาฎีกาที่ 3071-3072/2552 เป็นต้น

ผลที่เกิดขึ้นจากการกำหนดความรับผิดเป็นส่วนเท่าๆ กันในกรณีที่เป็นที่สงสัย ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการขนาดกลาง และขนาดเล็ก (Small and Medium Enterprise: SME) อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กล่าวคือ หากสภาพและฐานะต่างกัน แต่ต้องมารับผิดเป็นส่วนเท่าๆ กัน แหล่งกำเนิดมลพิษที่มีสภาพและฐานะที่ไม่มีความสามารถในการจ่ายค่าเสียหายดังกล่าว อาจต้องลดหรือหยุดกิจการที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง และอาจถึงขั้นล้มละลาย ทั้งที่กิจการเหล่านั้นอาจเป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม ในขณะที่แหล่งกำเนิดมลพิษที่มีสภาพและฐานะที่มีความสามารถในการจ่ายค่าเสียหายก็ยังคงทำกิจกรรมนั้นต่อไปเรื่อยๆ ทรายที่รายได้จากส่วนแบ่งทางการตลาดยังเป็นที่น่าพอใจอยู่ จึงไม่สามารถช่วยก่อให้เกิดผลในการลดการกระทำผิดนั้นลงได้

(2) เหตุแต่ละเหตุที่ก่อให้เกิดผลคือความเสียหายนั้นมีความสำคัญไม่เท่าเทียมกัน กล่าวคือ หากแหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่งนั้นไม่ได้ร่วมกันกระทำละเมิด แต่การละเมิดเกิดขึ้นจากสาเหตุที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละแห่งของแหล่งกำเนิดมลพิษ ซึ่งเป็นเหตุที่โดยลำพังแล้วสามารถเกิดความเสียหายได้ด้วยตัวของมันเอง ตามระดับความเข้มข้นของสารตั้งต้นชนิดเดียวกัน ซึ่งเกิดจากการรวมตัว ณ ระดับความเข้มข้นหนึ่ง เกิดเป็นความเสียหายอย่างเดียวกันขึ้น ซึ่งจากการศึกษาตามความเห็นของนักวิชาการทางกฎหมาย และตามแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาได้กำหนดความรับผิดโดยให้แบ่งส่วนความรับผิดตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

อย่างไรก็ตามการกำหนดความรับผิดตามส่วนความรับผิดตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด ไม่อาจกล่าวได้ว่าในทางปฏิบัติจะสามารถนำมาใช้เพื่อกำหนดความรับผิดในคดีสิ่งแวดล้อมได้ตามส่วนที่กระทำไปจริง จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงที่บางกรณีศาลจะวินิจฉัยว่า “เมื่อไม่ได้ความว่าใครทำความเสียหายหรือไม่เพียงใด แม้จะมีความรับผิดเกิดขึ้น แต่ศาลให้ใช้ความเสียหายไม่ได้” เช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 1401/2497 และ 846/2516 เป็นต้น

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นทำให้กรณีที่ต่างคนต่างทำละเมิดในความเสียหายอย่างเดียวกัน ไม่ว่าเหตุแห่งความเสียหายของแหล่งกำเนิดมลพิษแต่ละแห่งจะเท่าเทียมกันหรือไม่ก็ตาม การเผชิญปัญหากับความยากลำบากในการกำหนดความรับผิดสำหรับแหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่ง กรณีที่ต่างคนต่างทำละเมิด และก่อให้เกิดความเสียหายอย่างเดียวกัน ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ในคดีสิ่งแวดล้อม การใช้วิธีให้กำหนดความรับผิดเป็นส่วนเท่าๆ กัน เป็นเพียงเพราะความยากลำบากจากการไม่อาจนำสืบได้ถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด แต่เพราะความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลทำให้แหล่งกำเนิดมลพิษเหล่านั้นเกิดความรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อผู้เสียหาย และในบางครั้งด้วยผลของเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหายนั้นไม่เท่าเทียมกัน ก็อาจทำให้แหล่งกำเนิดมลพิษเหล่านั้นหลุดพ้นจากความรับผิดในค่าเสียหาย ทั้งที่มีความเสียหายเกิดขึ้นก็เป็นได้ ทำให้โจทก์ไม่ได้รับการชดเชยเยียวยาในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่งนั้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการนำ มาตรา 438 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาปรับใช้สำหรับการกำหนดความรับผิดของแหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่งในคดีสิ่งแวดล้อม กรณีที่ต่างคนต่างทำละเมิดและก่อให้เกิดความเสียหายอย่างเดียวกันในปัจจุบันนี้ ไม่สามารถคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อีกทั้งยังไม่สามารถทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีได้รับการเยียวยาอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้เนื่องจากความเสียหายที่เกิดขึ้นในคดีสิ่งแวดล้อมยังมีความยุ่งยาก ซับซ้อน และโดยสภาพแล้วจะมีลักษณะพิเศษเป็นการเฉพาะซึ่งแตกต่างจากคดีละเมิดทั่วไป ที่บางครั้งการพิจารณาจากการกระทำผิดตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดอาจไม่สามารถนำมาปรับใช้ได้กับกรณีที่แหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่งต่างคนต่างทำละเมิด และก่อให้เกิดความเสียหายอย่างเดียวกันได้ จึงไม่อาจก่อให้เกิดผลในการลดการกระทำผิดนั้นได้อย่างแท้จริง ตรงกันข้ามปัญหาการเพิ่มขึ้นของมลพิษและสารพิษก็ยังไม่อาจบรรเทาลงได้ トラบที่แหล่งกำเนิดมลพิษเหล่านั้นยังไม่ได้ตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงผลกระทบต่อการดำรงชีวิตและสุขภาพของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ผู้เขียนจึงเห็นว่า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองป้องกันสิ่งแวดล้อม โดยการให้แหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่งเหล่านั้นหันมาให้ความสำคัญต่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล จึงควรหามาตรการอื่นมาปรับใช้ นอกเหนือจากการพิจารณาเพียงพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดเพียงมาตรการเดียว

จากการศึกษากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา การกำหนดความรับผิดสำหรับแหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่งในคดีสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปแล้วก็ได้มีการกำหนดความรับผิดตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด ตามกฎหมายลักษณะละเมิดทำนองเดียวกับประเทศไทย แต่หากเป็นกรณีที่ต่างฝ่ายต่างทำละเมิด และก่อให้เกิดความเสียหายอย่างเดียวกัน ประเทศสหรัฐอเมริกาได้นำหลักความรับผิดตามหลักส่วนแบ่งทางการตลาด (Market Share Liability) มาปรับใช้สำหรับการกำหนดความรับผิดในกรณีดังกล่าว เพื่อแก้ไขปัญหากรณีไม่สามารถระบุแหล่งกำเนิดมลพิษได้โดยเฉพาะเจาะจง ว่าแหล่งใดต้องเข้ามารับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยที่ไม่จำเป็นต้องนำพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดมากำหนดความรับผิด จึงเป็นเหตุที่ไม่ต้องมาเผชิญกับปัญหาในการกำหนดความรับผิดของแหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่งว่าควรจัดสรรความรับผิดแค่ไหน เพียงใด หรือต้องรับผิดในความเสียหายนั้นเสมอกันหรือไม่ โดยให้พิจารณาความรับผิดไปตามสัดส่วนของส่วนแบ่งทางการตลาดของแหล่งกำเนิดมลพิษ

การกำหนดความรับผิดตามหลักส่วนแบ่งทางการตลาด (Market Share) ดังกล่าวนี้นับถือเป็นมาตรการอื่นที่ผู้เขียนเห็นว่าสามารถนำมาปรับใช้ นอกเหนือจากการพิจารณาเพียงพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดเพียงมาตรการเดียว โดยให้พิจารณาความรับผิดไปตามสัดส่วนของส่วนแบ่งทางการตลาดของแหล่งกำเนิดมลพิษ ในข้อเท็จจริงต่างๆ ดังนี้

กรณีที่ 1 เมื่อเหตุแห่งความเสียหายเท่าเทียมกัน แต่ความเสียหายที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดสารผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยเกิดจากแหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่งที่ต่างคนต่างทำละเมิด และก่อให้เกิดความเสียหายอย่างเดียวกัน

กรณีที่ 2 เมื่อเหตุแห่งความเสียหายไม่เท่าเทียมกัน แต่ความเสียหายที่เกิดขึ้น เกิดจากการรวมตัวของระดับความเข้มข้นของสารตั้งต้นชนิดเดียวกัน โดยเกิดจากแหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่งที่ต่างคนต่างทำละเมิด และก่อให้เกิดความเสียหายอย่างเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการกำหนดความรับผิดตามหลักความรับผิดตามส่วนแบ่งทางการตลาดมีวัตถุประสงค์และหลักเกณฑ์ที่แตกต่างไปจากการกำหนดความรับผิดตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดที่กฎหมายไทยใช้อยู่มาก ซึ่งประเทศอเมริกาก็ยังคงมีประเด็นปัญหาจากการนำหลักดังกล่าวมาปรับใช้อยู่ แต่เมื่อผู้เขียนได้ทำการศึกษาแล้วพบว่ากรณีที่แหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่งต่างคนต่างทำละเมิด และก่อให้เกิดความเสียหายอย่างเดียวกันในคดีสิ่งแวดล้อม การกำหนดความรับผิดสำหรับแหล่งกำเนิดมลพิษเหล่านั้น โดยการนำหลักความรับผิดตามส่วนแบ่งทางการตลาดมาปรับใช้อย่างมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน และเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว การกำหนดความรับผิดตามหลักส่วนแบ่งทางการตลาดนี้ก็จะเป็นประโยชน์มาสู่กฎหมายสิ่งแวดล้อมของไทย

5.2 ข้อเสนอแนะ

การกำหนดความรับผิดสำหรับแหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่ง กรณีที่ต่างคนต่างทำ ละเมิด และก่อให้เกิดความเสียหายอย่างเดียวกันนั้น ทำให้พบกับอุปสรรคในการกำหนดความรับผิดตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดตาม มาตรา 438 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าควรจัดสรรความรับผิดแก่ไหน เพียงใด หรือต้องรับผิดในความเสียหายนั้นเสมอกันหรือไม่ โดยที่ข้อเท็จจริงไม่อาจจะระบุได้โดยเฉพาะเจาะจงว่าแหล่งกำเนิดมลพิษเหล่านั้นมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายมากน้อยแค่ไหน เพียงใด ซึ่งกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างแท้จริง

ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงได้ขอเสนอแนวทางในการกำหนดความรับผิดในกรณีดังกล่าว โดยนำหลักความรับผิดตามส่วนแบ่งทางการตลาดมาปรับใช้ในคดีสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นมาตรการเสริมกฎหมายสิ่งแวดล้อมของไทยให้เกิดประสิทธิภาพ โดยควรจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ซึ่งผู้เขียนมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(1) การกำหนดบทบัญญัติในเรื่องการกำหนดความรับผิดตามหลักส่วนแบ่งทางการตลาดนี้ ควรบัญญัติไว้ในกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองรักษาสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติโดยตรงอยู่แล้ว เป็นต้น

(2) เนื่องจากการนำหลักความรับผิดตามส่วนแบ่งทางการตลาดมาปรับใช้ในคดีสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน มิใช่จะนำมาใช้ได้กับการกระทำผิดต่อสิ่งแวดล้อมทุกกรณี แต่เพื่อความเหมาะสมและความยุติธรรมแล้วควรจำกัดไว้เพียงบางกรณีที่นำมาใช้แล้วเกิดบรรลุนิติประสงคิได้อย่างแท้จริงและเกิดประโยชน์สูงสุดเท่านั้น โดยยึดเหตุผลเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้เสียหายในคดีสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และความต้องการให้แหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่งหันมาให้ความสำคัญต่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลเป็นพื้นฐานสำคัญ ดังนั้นขอบเขตในการกำหนดความรับผิดตามหลักส่วนแบ่งทางการตลาดควรจะถูกประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมต่อเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่มีความเป็นไปได้ที่จะกำหนดส่วนแบ่งทางการตลาด กล่าวคือ การนำหลักความรับผิดตามส่วนแบ่งทางการตลาดมาปรับใช้จะต้องปรากฏข้อเท็จจริงที่ชัดเจนว่า (1) ผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นต้องก่อให้เกิดอันตรายรูปแบบเดียวกัน และในระดับเดียวกัน หรือที่เรียกว่า “คุณสมบัติที่สามารถทดแทนกันได้ (Fungibility)” และ (2) ผู้เสียหายจะต้องไม่สามารถตามสืบได้ว่าแหล่งกำเนิดมลพิษใดเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อตน

(3) การกำหนดความรับผิดตามหลักส่วนแบ่งทางการตลาดนั้นจำเป็นต้องมีการกำหนดสัดส่วนความรับผิดตามส่วนแบ่งทางการตลาด ซึ่งควรมีสูตรในการคำนวณเพื่อกำหนดสัดส่วนความรับผิด โดยผู้เขียนเห็นว่าควรใช้วิธีการคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ของส่วนแบ่งทางการตลาด

ที่ผู้ประกอบการรายนั้นๆ ได้รับ แล้วนำไปคูณกับจำนวนค่าสินไหมทดแทนซึ่งศาลได้กำหนด มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\% \text{Gain} = \frac{100 \times \text{Gain (Unit)}}{\text{Total (income)}} \times \text{Damage}$$

%Gain หมายถึง % ของส่วนแบ่งทางการตลาดที่ผู้ประกอบการรายนั้นได้รับ

Gain (Unit) หมายถึง ผลประกอบการในรอบปีของผู้ประกอบการรายนั้น

Total (Income) หมายถึง ผลประกอบการรวมของผู้ประกอบการทั้งหลายที่ต้อง

รับผิด

Damages หมายถึง ค่าเสียหายที่ศาลพิพากษาให้ผู้ประกอบการทั้งหมดต้องร่วมกัน

รับผิด

ดังนั้น การกำหนดความรับผิดของแหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่ง กรณีที่ต่างคนต่างทำละเมิด และก่อให้เกิดความเสียหายอย่างเดียวกัน ผู้เขียนจึงเห็นว่าเนื้อหาของบทบัญญัติควรมีใจความสำคัญ ดังนี้

“กรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าแหล่งกำเนิดมลพิษที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งความเสียหายนั้นก่อให้เกิดอันตรายในรูปแบบเดียวกัน และในระดับเดียวกัน โดยไม่สามารถระบุแหล่งกำเนิดมลพิษที่ก่อให้เกิดความเสียหายได้อย่างเฉพาะเจาะจง ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติ หรือสาธารณสุขของแผ่นดิน หรือต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัย ให้ศาลมีอำนาจกำหนดความรับผิดของแหล่งกำเนิดมลพิษหลายแห่งตามหลักส่วนแบ่งทางการตลาด

การกำหนดความรับผิดตามหลักส่วนแบ่งทางการตลาดนี้ ให้ใช้วิธีการคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ของส่วนแบ่งทางการตลาด ตามข้อมูลของกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ที่แหล่งกำเนิดมลพิษรายนั้นๆ ได้รับ แล้วนำไปคูณกับจำนวนค่าสินไหมทดแทนซึ่งศาลได้กำหนด”